

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/107/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118275123
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118275123.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a členiek senátu JUDr. Danice Kočíčkovej a Mgr. Kataríny Katkovej, v právnej veci žalobcu T. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. F., Y. XX, v konaní zastúpeného JUDr. Alenou Babišovou, advokátkou, so sídlom Banská Bystrica, Pestovateľská ulica č. 18, proti žalovanému: Mesto Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Československej armády 26, IČO: 00 518 476, o zaplatenie 2 326,68 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/39/2018 - 96 zo dňa 17. 01. 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/39/2018 - 96 zo dňa 17. 01. 2019 v napadnutom prvom výroku, ktorým súd prvej inštancie návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/39/2018 - 96 zo dňa 17. 01. 2019 v napadnutom druhom a treťom výroku z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Banská Bystrica (ďalej v texte aj „súd prvej inštancie“) návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol (prvý výrok). Ďalej súd prvej inštancie žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 2 326,68 Eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 16. 05. 2018 až do zaplatenia, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia (druhý výrok). O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od rozhodnutia, ktorým vyšší súdny úradník rozhodne o ich výške (tretí výrok).

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca žalobou podanou dňa 16. 05. 2018 sa domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 2 326,68 Eur s príslušenstvom, titulom náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom.

3. Žalovaný navrhol podľa § 164 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte len „CSP“) konanie prerušiť do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/29/2017, ktoré sa týka rovnakých strán sporu, rovnakého skutkového aj právneho stavu, akurát je tu rozdiel v časovom období, kedy v tomto konaní žiada žalobca náhradu za vecné bremeno za iné obdobie, a to od od 15. 05. 2015 do 15. 05. 2017.

4. Návrh žalovaného na prerušenie konania v zmysle ustanovenia § 164 CSP okresný súd zamietol, z dôvodu, že nie je dôvod na prerušenie konania, pretože v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/29/2017 neprebíha také súdne alebo iné konanie, v ktorom by sa riešila otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní. V konaní pod sp. zn. 20C/29/2017 sa rieši totožná otázka skutkovo aj právne, medzi tými istými stranami sporu, a preto nie je dôvod,

aby súd v tomto konaní prerušoval konanie do právoplatného skončenia veci v inom konaní pokiaľ v tomto prebiehajúcom konaní môže súd otázku odôvodnenosti žalobného návrhu žalobcu a argumentácie žalovaného proti nemu rozhodnúť samostatne.

5. Súd prvej inštancie posudzoval vec podľa ustanovenia § 128 ods. 2 a § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 a 3 a § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z.. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností, na ktorých je stavba vo vlastníctve žalovaného a to pozemku registra CKN č. XXXX/XX o výmere 360 m² - zastavané plochy a nádvoría. Na základe predloženého súkromného znaleckého posudku bola zistená hodnota uvedeného pozemku a taktiež hodnotu ročného nájmu za uvedený pozemok. V konaní bolo preukázané, že v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. vzniklo na pozemku vecné bremeno zo zákona a to zriadením v prospech vlastníka stavby podľa § 4 ods. 1 tohto zákona, ktorý odkazuje na všeobecné ustanovenia o vecných bremenách a to § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. V danom prípade k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k predmetnému pozemku pod stavbou - miestnou komunikáciou nedošlo. Súd prvej inštancie v danom prípade konštatoval, že vzhľadom k tomu, že zákon č. 66/2009 Z. z. bol prijatý práve za účelom usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, ktoré sú vo vlastníctve buď obce alebo vyššieho územného celku, ktoré do jeho vlastníctva prešli zo štátu, ide o právny predpis upravujúci špeciálnym spôsobom usporiadanie týchto vlastníckych vzťahov. Napriek tomu, že v zákona to nie je výslovne uvedené, nie je možné podľa súdu prvej inštancie ustanovenie § 4 ods. 2 tohto zákona chápať samostatne v tom zmysle, že vlastníkovi pozemku do pridelenia náhradného pozemku resp. do vykonania pozemkových úprav nevzniká nijaké právo na poskytnutie náhrady za vecné bremeno, ktorým je jeho pozemok zaťažený. Takýto náhľad na uvedené vlastnícke vzťahy vo vzťahu aj k jeho obmedzeniam by boli podľa súdu prvej inštancie v rozpore so zásadou ochrany vlastníckeho práva.

6. Okresný súd konštatoval, že zákon č. 66/2009 Z. z. neustanovuje obci žiadnu lehotu, v ktorej má obec poskytnúť vlastníkovi pozemku náhradný pozemok ani lehotu, do ktorej musí dôjsť k pozemkovým úpravám. Vzhľadom k tomu, že takáto lehota v zákone nie je uvedená, nie je vylúčené, že aj po dobu viac rokov vlastník pozemku nemá poskytnutý náhradný pozemok, ani nie sú vykonané konania o pozemkových úpravách. V takomto prípade by bol podľa súdu prvej inštancie vlastník pozemku nútený po vopred neurčenú dobu trpieť užívanie pozemku v jeho vlastníctve zo strany obce z titulu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu bez nároku na akúkoľvek náhradu. V danom prípade by znamenalo takéto jeho postavenie znevýhodnenie oproti zvýhodnenému postaveniu obce. Pokiaľ by chcel zákonodarca zriadiť v prospech obce resp. vyššieho územného celku právo zodpovedajúce vecnému bremenu bezodplatne, takúto skutočnosť by priamo v zákone aj vyslovil. Pokiaľ takáto skutočnosť z textu zákona nevyplýva náhrada žalobcovi patrí. Z ustanovenia § 4 ods.2 vyplýva dočasnosť obmedzenia výkonu vlastníckeho práva, avšak absentuje doba, do ktorej je povinný subjekt (žalovaný) dať podnet na pozemkové úpravy prípadne zmluvne dojednať iné právo. Jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena by podľa súdu prvej inštancie nemotivovala oprávneného z vecného bremena riešiť situáciu tak, ako to zákon predpokladá, a preto súd prvej inštancie zotrval na tom právnom názore, že žalobca má právo na náhradu za vecné bremeno, ktorým je zo zákona obmedzený jeho pozemok, t. j. pozemok, ktorý je v jeho výlučnom vlastníctve, vo výške náhrady, ktorá objektívne zodpovedá hodnote nájmu za obdobné pozemky v danom mieste a čase. Súd prvej inštancie žalobu považoval za dôvodnú a z uvedeného dôvodu jej v celom rozsahu vyhovel tak, že zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy spolu s príslušenstvom, keďže žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

7. Súd ďalej konštatoval, že vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného je nedôvodná, pretože nárok si žalobca uplatnil včas vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, kedy žaloba bola podaná dňa 16. 05. 2018, pričom žalobca si uplatnil nárok z vecného bremena za obdobie od 16. 05. 2017 do 16. 05. 2018, teda v čase v rámci plynutia premlčacej doby. Súd prvej inštancie sa v konaní nestotožnil s právnym názorom žalovaného o tom, že premlčacia trojročná lehota plynie odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. a po uplynutí troch rokov nie je možné takéhoto práva sa domáhať. O tom, že uvedená náhrada nemá byť náhradou jednorazovou, súd prvej inštancie vychádzal aj zo záverov, ktoré vyplynuli z uznesenia Najvyššieho súdu SR v konaní pod sp. zn. 4MCdo/2/2014 a Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12Co/687/2013.

8. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a 2 CSP tak, že žalobcovi ako strane sporu v konaní úspešnej priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa ust. § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol, resp. rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V časti A/ odvolania s názvom „JEDNORAZOVÝ CHARAKTER NÁHRADY“ žalovaný uviedol, že od účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. (t.j. od 01.07.2009) vzniklo k predmetnému pozemku pod stavbou vo verejnom záujme zákonné vecné bremeno a až do vykonania pozemkových úprav patrí žalobcovi ako vlastníkovi pozemku finančná náhrada, ktorá však nemá charakter opakujúceho sa plnenia, ale je jednorázová. Zákonodarcu podľa neho explicitne neupravil mechanizmus opakujúceho plnenia z práva na primeranú náhradu zo zákonného vecného bremena. Podľa žalovaného neexistuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo tomuto záveru, viď Nález ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 227/2012 zo dňa 3.mája 2012, v ktorom ústavný súd vyslovil názor, že takýto záver považuje za „ústavne udržateľný“. K uvedenému záveru o jednorázovom charaktere finančnej náhrady za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. sa podľa žalovaného prikláňa aj rozhodovacia prax súdov na Slovensku. Žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 12.12.2017, sp. zn.: 19Co/12/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 12.12.2017, sp. zn.: 19Co/12/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.01.2017, sp. zn.: 6Co/440/2016, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.12.2009, sp. zn.: 4Cdo 89/2008 a na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.01.2017, sp. zn.: 6Co/440/2016.

V časti B/ odvolania s názvom „PREMLČANIE“ žalovaný poukázal na skutočnosť, že nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným zákonom podľa ust. § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je nepochybne právom majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu v zmysle § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom tu nie je osobitná úprava ohľadom dĺžky premlčacej doby, keďže nie je Občianskym zákonníkom alebo iným predpisom ustanovená osobitná premlčacia doba. Vzhľadom na uvedené platí všeobecná premlčacia doba v trvaní troch rokov, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. Predmetné právo sa mohlo podľa žalovaného vykonať v prvý deň účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý zo zákona zriadil toto vecné bremeno, pričom tento zákon nadobudol účinnosť dňa 01.07.2009, trojročná premlčacia doba teda podľa neho uplynula dňom 01.07.2012 a návrh na začatie konania bol podaný po jej márnom uplynutí, t.j. 16.05.2018. Námietka premlčania bola teda z jeho strany riadne uplatnená. Súd prvej inštancie túto námietku vyhodnotil tak, že nárok žalobcu bol uplatnený včas vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Uvedený záver súdu považoval žalovaný s ohľadom na vyššie uvedené za nesprávny. K uvedeným skutočnostiam žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.01.2017, sp. zn.: 6Co/440/2016.

V časti C/ odvolania s názvom: „HODNOTA (VÝŠKA) NÁHRADY A PROCESNÉ POCHYBENIA“ žalovaný poukázal na skutočnosť, že na pojednávaní dňa 17.01.2019 rozporoval výšku finančnej náhrady uplatnenej žalobcom a nesúhlasil, aby bola stanovená na základe súkromného znaleckého posudku, nakoľko žalovaný nepovažuje postup stanovenia výšky náhrady za zriadenie vecného bremena zo zákona v zmysle uvedeného znaleckého posudku za správny. V zmysle Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku (ďalej ako „Vyhláška č. 492/2004 Z.z.“) je postup pri výpočte všeobecnej hodnoty vecných bremien odlišný od metódy výpočtu hodnoty ročného nájmu za pozemok. Súd prvej inštancie sa podľa žalovaného s jeho argumentáciou nevysporiadal, nevyvrátil ju, len konštatoval, že v konaní mal za preukázané na základe predloženého súkromného znaleckého posudku hodnotu ročného nájmu za uvedený pozemok. Uvedenú hodnotu ročného nájmu súd prvej inštancie stotožnil s výškou finančnej náhrady za zriadené vecné bremeno, ale bez akéhokoľvek adekvátneho a racionálneho vysporiadania sa s jeho námietkami v tejto veci. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka.

Na záver žalovaný v odvolaní poukázal na skutočnosť, že k procesnému pochybeniu zo strany súdu prvej inštancie došlo aj rozhodnutím o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania formou rozsudku (prvý výrok rozsudku), nakoľko v zmysle CSP je povinnosťou súdu rozhodnúť o procesných návrhoch formou uznesení.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozhodnutie potvrdiť. Uviedol, že právo na náhradu za vecné bremeno a výška náhrady má objektívne zodpovedať hodnote nájmu za obdobné pozemky v danom mieste a čase, pričom všeobecná premlčacia doba je trojročná. Súd prvej inštancie podľa neho správne konštatoval, že vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného je nedôvodná. Súd prvej inštancie sa podľa neho správne nestotožnil s právnym názorom žalovaného o tom, že premlčacia trojročná lehota plynie odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. a po uplynutí troch rokov nie je možné takéhoto práva sa domáhať. Žalovaný dlhodobo využíva jeho pozemok pre účely verejnej dopravy obyvateľmi mesta a z uvedeného dôvodu žalobca nemohol a ani nemôže pozemok užívať ani s ním iným spôsobom disponovať. Žalobca mal záujem uvedený pozemok odpredať prípadne prenajať alebo zameniť. Keďže zákonom zriadené vecné bremeno je obmedzením vlastníckeho práva, ktoré je možné len za primeranú náhradu je v celom rozsahu daný nárok na finančné plnenie (náhradu) žalovaným. Právny základ nároku je daný a stanovenie hodnoty podľa znaleckého posudku za obmedzenie jeho vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom v prospech žalovaného je nespochybniteľné. Vzhľadom k tomu, že právna úprava predpokladá usporiadanie vlastníckeho práva len do času kým nedôjde k vysporiadaniu zámenou alebo pozemkovými úpravami je podľa žalobcu zrejmé, že sa nejedná o jednorazový charakter náhrady za zriadené vecné bremeno zo zákona. O jednorazovej náhrade by bolo možné uvažovať len, keby bolo zákonné vecné bremeno zriadené natrvalo bez časového obmedzenia.

11. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu uviedol, že predmetom konania je uplatnenie nároku žalobcu viazaného na vznik zákonného vecného bremena, nie na vznik bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie, ani právna zástupkyňa vo vyjadrení podľa neho neuviedli, na základe akej právnej úpravy uzavreli, že v danom prípade spôsob výšky náhrady v zmysle súkromného znaleckého posudku sa odvíja od ročného nájomného daného pozemku, keď tento je príznačný práve pre konania, v ktorých žalobca uplatňuje peňažné plnenie za vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Aj keď v danom prípade zákonodarca trvanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu ohraničil slovným spojením „do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území“, v spojení s existujúcou právnou úpravou zákona č. 330/1991 Zb. je daný spôsob určenia času (ohraničenie lehoty) podľa názoru žalovaného neurčitý. To však podľa neho nezakladá dôvod na to, aby súd bez bližšieho odôvodnenia (len s argumentom, že jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena by nemotivovala oprávneného z vecného bremena riešiť situáciu tak, ako to zákon predpokladá - str. 6 rozsudku) uzavrel, že spôsob výšky sa odvíja od výšky nájmu daného pozemku a za obdobie jedného roka. Nárok žalobcu sa odvíja od právnej úpravy *lex specialis*, zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý stanovil právny základ na vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Z uvedeného dôvodu, ak aj súd podľa neho uzavrie, že v danom prípade nárok na náhradu vznikol, tento má byť vypočítaný ako náhrada za obmedzenie užívania pozemku z dôvodu vzniku zákonného vecného bremena, t.j. v súlade s § 4 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. a s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Je podľa neho v rozpore s týmto ustanovením Ústavy, aby súd priznal žalobcovi nárok na opakované plnenie (ako keby išlo o nárok za vznik bezdôvodného obohatenia) len z dôvodu, že zákon č. 66/2009 Z.z. neupravuje povinnosť pre žalovaného začať konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou v určitej lehote. Nárok žalobcu je potrebné posudzovať ako jednorazovú náhradu, nie ako opakované plnenie stanovené vo výške nájomného za daný pozemok, čo žalovaný oprel o odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.04.2016, č.k. 3 Cdo/49/2014, Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 21.06.2018, č.k. IV.ÚS 390/2018-22, ktoré rozhodovali o nároku spojenom so vznikom vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z.. Ide o zhadu, čo sa týka povahy náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľnosti (pozemku) a okolnosti vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu - nadobudnutím účinnosti daného zákona. Je v rozpore s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, aby právna úprava, v danom prípade § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. neprímerane zasiahla do obsahu jeho vlastníckeho práva, aby bol nadmerne finančne zaťažovaný opakovaným uspokojovaním nároku vlastníkov pozemku, keď existujúca právna úprava, a to Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších právnych predpisov pri výpočte všeobecnej hodnoty vecného bremena počíta s obmedzením užívania nehnuteľnosti oprávneným z vecného bremena na 20 rokov.

Žalovaný ďalej uviedol, že vo vyjadrení právnej zástupkyne žalobcu, rovnako tak v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie absentuje právne zdôvodnenie, z čoho súd prvej inštancie v danom prípade vychádzal, keď uzavrel, že si žalobca uplatnil svoj návrh včas. Žalovaný listom zo dňa 24.04.2014, č. PS-ESM 67207/2014, k č. ESM 290/2013 (doručenom právnej zástupkyne žalobcu dňa 30.04.2014)

zaslal žalobcovi odpoveď, z obsahu ktorej vyplýva, že žalovaný nezačal konanie podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa žalovaného teda žalobca, ak nie nadobudnutím účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. (01.03.2009), tak najneskôr prevzatím jeho odpovede zo dňa 24.04.2014, č. PS-ESM 67207/2014, k č. ESM 290/2013 musel vedieť, že v danom prípade mu vznikol majetkový nárok na základe vzniku práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu na strane žalovaného. Tým, že žalobca podal žalobu dňa 16.05.2018, podal ju po uplynutí trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Žalovaný zdôraznil, že vo vzťahu k posúdeniu náhrady je súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku uvádzané Uznesenie NS SR zo dňa 23.04.2015, č. k. 4 MCdo 2/2014 (na str. 13 Uznesenia) protirečivé, Najvyšší súd sa v danej veci priamo nevyjadril k povahe náhrady, ani k spôsobu určenia výšky náhrady spojenej s povinnosťou strpieť právo osoby oprávnenej zo vzniknutého zákonného vecného bremena.

12. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu vyjadril aj podaním datovaným ku dňu 04.11.2019, pričom CSP poprel tvrdenia právnej zástupkyne žalobcu, že nárok žalobcu je daný čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ust. § 1 ods. 1, § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z..

13. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril, pričom mal jednoznačne za to, že právo na náhradu za vecné bremeno, ktorým je zo zákona zaťažený jeho pozemok ako aj výška náhrady má objektívne zodpovedať hodnote nájmu za obdobné pozemky v danom mieste a čase, nárok nie je premlčaný. Žiadne nútené obmedzenie vlastníckeho práva vyplývajúce z čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, nie je zriadené bezodplatne. Vzhľadom na to, že právna úprava predpokladá usporiadanie vlastníckeho práva k pozemkom pod cestami, len do času, kým nedôjde k jeho vyporiadaniu je zrejmé, že sa vôbec nejedná o jednorazový charakter náhrady za zriadené vecné bremeno zo zákona. O jednorazovej náhrade by bolo možné uvažovať v prípade, ak by zákonné vecné bremeno bolo zriadené trvalo, teda bez časového obmedzenia. Znalec nájom vyčíslil podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z., výška náhrady má objektívne zodpovedať hodnote nájmu za obdobné pozemky v danom mieste a čase.

14. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa ustanovenia § 379 CSP a § 380 CSP, prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku, ktorým súd prvej inštancie návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Ďalej dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom druhom a treťom výroku podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Žalovaný mal za to, že k procesnému pochybeniu zo strany súdu prvej inštancie došlo rozhodnutím o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania, keďže súd rozhodol formou rozsudku (prvý výrok rozsudku), nakoľko v zmysle CSP je povinnosťou súdu rozhodnúť o procesných návrhoch formou uznesení.

17. Podľa § 162 ods. 3 CSP o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

18. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ súd návrh na prerušenie konania zamietne nerozhoduje o ňom samostatným uznesením, ale rozhodnutie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania bude súčasťou meritórneho rozhodnutia, v ktorom prípade súd musí odôvodniť nielen meritórny výrok, ale aj výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Pokiaľ v danej veci súd prvej inštancie v rozhodnutí o veci samej rozhodoval rozsudkom a súčasťou meritórneho rozhodnutia bolo aj rozhodnutie o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania, rozhodol v súlade s procesným poriadkom. Odvolací súd konštatuje, že postup súdu prvej inštancie bol plne v súlade s procesným predpisom. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

20. Odvolací súd udáva, že pokiaľ ide o základ nároku súd prvej inštancie správne posudzoval nárok v zmysle § 128 ods. 2, § 151o ods. 1, vety prvej Občianskeho zákonníka, zák. č. 66/2009 Z. z., dospel k nespornému záveru, že nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu je zaťažená vecným bremenom vzniknutým zo zákona, obsah ktorého je vymedzený v § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ktoré vzniklo už nadobudnutím účinnosti tohto zákona. Správny je aj záver súdu prvej inštancie, že takéto vecného bremena i keď vzniknuté vo verejnom záujme neznamena, že toto vecné bremeno vzniká bez náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku (článok 20 ods. 4 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava SR, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21. decembra 2009). Ak špeciálne predpisy zákonných vecných bremien neupravujú náhrady súvisiace s ich výkonom, treba použiť úpravu súkromnoprávnu.

21. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalovaného, ktorý na podporu svojich tvrdení odkazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 227/2012 zo dňa 03.05.2012 a rovnako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.04.2016. Tieto rozhodnutia sa vzťahujú k náhrade za vznik vecného bremena v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorá je tu stanovená ako jednorazová, na ktorú má nárok len ten vlastník pozemku, ktorý pozemok vlastnil ku dňu účinnosti tohto zákona a ďalšiemu vlastníkovi pozemku za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckych práv táto náhrada už nepatrí. Nemožno však odvodzovať, že rovnaký výklad vyplýva automaticky aj zo zákona č. 66/2009 Z. z.. Odvolaciemu súdu nie je známe rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (okrem uznesenia sp. zn. 4MCdo/2/2014 z 23. apríla 2015), ktoré by meritórne riešilo náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. (v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/181/2014 z 23. septembra 2015 sa rieši otázka právomoci všeobecného súdu rozhodovať vo veci uplatnenej náhrady za zriadené vecné bremeno ex lege podľa zákona č. 66/2009 Z. z.), ani rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom by najvyššie súdne authority vyslovili názor k forme náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 227/2012 aj ďalšie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 474/13, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011 sa vzťahujú k zákonu č. 182/1993 Z. z.

22. Zásadný rozdiel medzi právnou úpravou vecného bremena, výkon práva ktorého je vlastník povinný strpieť podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a zákona č. 182/1993 Z. z., vidí odvolací súd v tom, že vlastník pozemku pod stavbou podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu len do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území, pričom pozemkové úpravy podľa zákona č. 330/1991 Zb. majú byť konečným spôsobom majetkovoprávneho usporiadania pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky podľa osobitných predpisov. Odvolací súd je toho názoru, že práve z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. vyplýva dočasnosť zákonom vzniknutého vecného bremena podľa § 4 ods. 1 tohto zákona. Sám tvorca zákona v dôvodovej správe k § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. uviedol: „vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemkom a nie je definitívnym riešením“. Uvedený zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov rieši odlišne, nie je v ňom trvanie vecného bremena žiadnym spôsobom obmedzené.

23. Zákon č. 66/2009 Z. z. formu náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno nerieši. V súlade s článkom 20 ods. 4 Ústavy SR upravuje právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva Občiansky zákonník v § 128 tak, že vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu. Odvolací súd konštatuje, že ak zákon č. 66/2009 Z. z. vlastníkovi stavby neurčuje žiadnu lehotu na usporiadanie majetkoprávných vzťahov k pozemku a nenúti vlastníka stavby podať v konkrétnej lehote návrh na začatie konania o pozemkových úpravách, patrí vlastníkovi pozemku náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva od obmedzenia vlastníckeho práva až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z. z. Bolo by nespravodlivé od vlastníka pozemku požadovať, aby po vopred neurčenú dobu trpel obmedzením svojho vlastníckeho práva, a to bez náhrady alebo za neadekvátnu náhradu. Tento svoj záver obhajuje odvolací súd obsahom

vecného bremena vymedzeného v § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Vlastník pozemku je takýmto obsahom vecného bremena absolútne vylúčený z užívania svojho vlastníctva spôsobom podľa vlastných predstáv a potrieb, zostalo mu len tzv. holé vlastníctvo pozemku bez práva predmet vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním (§ 123 Občianskeho zákonníka).

24. Žalobcovi vznikol nárok na náhradu za vecné bremeno počas obmedzenia, a teda správne súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti vznesenej námietke premlčania žalovaným. Náhrada za vecné bremeno je majetkovým právom, ktoré podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

25. Na základe uvedeného vyhodnotil odvolací súd odvolacie námietky žalovaného pod bodom A: „JEDNORÁZOVÝ CHARAKTER NÁHRADY“ a pod bodom B: „PREMLČANIE“ ako nedôvodné.

26. Žalovaný v odvolaní okrem iného namietal, že na pojednávaní dňa 17.01.2019 rozporoval výšku finančnej náhrady uplatnenej žalobcom a nesúhlasil, aby bola stanovená na základe súkromného znaleckého posudku, nakoľko žalovaný nepovažuje postup stanovenia výšky náhrady za zriadenie vecného bremena zo zákona v zmysle uvedeného znaleckého posudku za správny. Žalovaný namietal, že v zmysle Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku (ďalej ako „Vyhláška č. 492/2004 Z.z.“) je postup pri výpočte všeobecnej hodnoty vecných bremien odlišný od metódy výpočtu hodnoty ročného nájmu za pozemok. Súd prvej inštancie sa podľa žalovaného s jeho argumentáciou nevysporiadal, nevyvrátil ju, len konštatoval, že v konaní mal za preukázané na základe predloženého súkromného znaleckého posudku hodnotu ročného nájmu za uvedený pozemok. Uvedenú hodnotu ročného nájmu súd prvej inštancie stotožnil s výškou finančnej náhrady za zriadené vecné bremeno, ale bez akéhokoľvek adekvátneho a racionálneho vysporiadania sa s jeho námietkami v tejto veci. Odvolateľ mal za to, že nedostatočným odôvodnením rozhodnutia boli porušené jeho procesné práva.

27. Po preskúmaní spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je v tejto časti dôvodné a je potrebné v druhom a treťom výroku zrušiť napadnutý rozsudok, pretože prvoinštančný súd nedostatočne zdôvodnil svoje rozhodnutie, a teda je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Žalovaný opodstatnene namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené, čo spôsobilo porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

28. Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe najmä princíp „rovnosti zbraní“, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a ďalšie požiadavky spravodlivého súdneho konania. Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania, ktoré slúžia na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený pri jeho uplatnení v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza v takomto prípade k stavu, kedy sa mu postupom súdu odníma možnosť konať pred súdom, porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

29. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (por. III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06). Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutie na dostatočných a právne relevantných

dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (III. ÚS 305/08). Právo účastníka súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

30. Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 220 ods. 2 CSP. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozhodnutia sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočností, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok zostáva nepreskúmateľný.

31. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil III/1997*), avšak musí zodpovedať požiadavkám zakotveným v § 220 ods. 2 CSP.

32. Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; *Hiro Balani c. Španielsko* 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; *Georgidias c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

33. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal voči žalovanej strane zaplatenia náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti - vecným bremenom na základe zák. č. 66/2009 Z.z., za určité špecifikované obdobie. Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvej inštancie sa s argumentáciou žalovaného, ktorou namietal výšku náhrady a spôsob jej určenia vôbec nevysporiadal, pričom ide o argument žalovaného, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, a preto sa vyžaduje osobitná odpoveď súdu práve na tento argument žalovaného.

34. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nerešpektoval právo žalovaného na spravodlivý proces, odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje dostatok dôvodov, ktoré jasne a presvedčivo predstavujú vysvetlenie súdom prvej inštancie prijatého záveru o dôvodnosti žaloby pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady.

35. Z dôvodu nedostatočne odôvodnenia je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, a preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom druhom a tretom výroku podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

36. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude postupovať v zmysle uvedených intencií. Súd prvej inštancie opätovne rozhodne v spore s tým, že svoju pozornosť zamiera na presvedčivé zdôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa v potrebnom rozsahu vysporiada so všetkými právne relevantnými námietkami oboch strán sporu, vrátane záverov súdu prvej inštancie o výške náhrady a spôsobu jej výpočtu, vzhľadom na námietku žalovaného, že výšku finančnej náhrady uplatnenej žalobcom za zriadenie vecného bremena zo zákona v zmysle predloženého znaleckého posudku žalobcom nepovažuje žalovaný za správnu, z dôvodu, že v zmysle Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku (ďalej ako „Vyhláška č. 492/2004 Z.z.“) je postup pri výpočte všeobecnej hodnoty vecných bremien odlišný od metódy výpočtu hodnoty ročného nájmu za pozemok.

37. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

38. O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpisu uvedie, tiež proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh § 428 CSP).